

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

ЗА СРБИЈУ 6 ДИП. МЕСЕЧНО

ОД ЈЕДНОГА БРОЈА 0-40 ДИП.

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 ДИП. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 137

ПЕТАК 26 АПРИЛА 1891

ГОДИНА I

102 САСТАНАК

22 Марта 1891 године у Београду.

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Доброслав Ружић

(НАСТАВАК)

Секретар чита:

Интерпелација

не г. министра војног

Од неколико дана води се по јавним гласилима препирка о томе, како је од 9. до 12 фебруара т. г. била издата наредба војсци у овдашњем гарнизону, те је ова стављена била у приправно стање. О овоме смо се и сами потпуно уверили, а на име како је за речено време пешадија и коњица у касарнама и дан и ноћ била у приправном стању, — официри ноћивали су у својим трупима, коњи коњице били опремни, војници спавали с оружјем у руди и фишеклијом пуном муниције. — Стање у касарнама било је управо тако, као да ће бити најжешћи напад на непријатеља.

Познато нам је да тада није било са стране на нашој граници ничега, што би дало повод тако озбиљном приправном стању, а јасно је да по Уставу земаљском у земљи не сме бити ванредног стања, то је то и морало бити довољан разлог да узнемири јавно мњење, што је и на нас не мање тешког утицаја имало.

И јавно мњење и сви свесни гређани и Народно Представни тво не сме остати равнодушно пред оваквим фактом, који улива зебњу: еда ли су у овој земљи престала ванредна стања и војничке трзавице и кад ли ће хтеги и морати ова земља да се развија правилним уставним путем.

Из ових побуда а с погледом на јасне одредбе Устава питамо г. министра војног да нам одговори:

1., Је ли му познато да су трупе војничке у касарнама за време 9, 10, 11 и 12 прошлог месеца биле у приправном стању?

2., Ако му је познато, онда нека нам г. министар изволи одгорити, по чијем је наређењу усменом или писменом то стање у касарнама могло бити?

3., Ако је министар војени или који други ставио војене трупе у ванредно стање, како то може правдати по јасној одредби члана 148 а с погледом на чланове 56 и 38. Устава земаљског. И најзад

5., Да ли мисли г. министар предузети законске мере противу наредбодавца — дивизијара — за извршење овако противустановног и противзаконског наређења, ако не мисли примити одговорност на себе.

21. Марта 1891 год.
у Београду.

ИНТЕРПЕЛАНТИ:

Вића Радовановић, Благоје Вожић, Добр. М. Ружић.

Председник — Ова се интерпелација упућује г. министру војном, који ће бити дужан, да у што краћем року одговори на њу.

Изволте чути извештај одбора, који је проучио пројект закона о дневници, подвозници и сеобници држ. чиновника и служитеља.

Известилац Јоксим Павловић прочита извештај који гласи:

ИЗВЕШТАЈ

Одбора за пројект закона о дневници, подвозници и сеобници државних чиновника и служитеља

Одбор за разматрање поднесеног именованог пројекта законског примио је исти са следећим изменама:

I.

Код члана првог треба изоставити 3. тач. „накнада особитих трошкова.....“, па до краја члана.

II.

Члан 3. треба са свим избрисати.

III.

Члан 4 постаје члан 3., и код њега треба после речи: „платата њиховим у“ изоставити све до краја члана, а додати у истом реду: *две врсте* и то:

1. У прву врсту долазе сви указни чиновници.

2. У другу врсту долазе сви неказни чиновници и остали служитељи државни.

IV.

Код чл. 5., који постаје чл. 4. у другој врсти место 2 км. ставити 10. км.

Под бројем 1 у место 12 дин. ставити: 4. дин.

Под бројем 2 у место 9.5 дин. ставити: 3. дин.

Тачку 3., 4. и 5. изоставити.

V.

Код чл. 6., који постаје чл. 5. после речи: „стално бави“ додати: као и ако даљина путовања не би износила више од 5 километара.

Други и трећи став треба изоставити.

У четвртном ставу, у другом реду после речи: „званичног круга“ додати још: *кад је растојање веће од 5 км. плаћа се и т. д.*

VI.

Код чл. 7., који постаје чл. 6. тачку под 1 заменити овако.

1. За путовање жељезницом чиновницима прве врсте, вредност возне билете II класе; чиновницима и службеницима II врсте, вредност возне билете III класе.

Тачку под 2 заменити овако:

2. За путовање паробродом чиновницима прве врсте, вредност возне билете прве, а чиновницима и службеницима друге врсте, вредност возне билете друге класе.

Четврти став овога члана од речи „осим“ па до краја треба изоставити.

VII.

Код чл. 8., који постаје чл. 7., у четвртном реду после речи: „подвозница“ изоставити све до краја члана.

VIII.

Код чл. 9., који постаје чл. 8, после првог става тач. 1., 2. и 3. изоставити, а додати:

1. Чиновницима прве врсте по 30 пр. дин.

2. Чиновницима и службеницима друге врсте по 20 пара дин., све по километру.

IX.

Чл. 10. постаје 9.; чл. 11. постаје 10.; чл. 12. постаје чл. 11.; а чл. 13. изоставља се.

X.

Код чл. 14., који постаје чл. 12., ка четвртном реду после речи: „из државне касе“ додати: дневницу и подвозницу, коју по одредбама овога закона има, кад по службеном послу путује.

Остало и пројекту до краја члана изоставити.

XI.

Чл. 15., 16., 17., 18., 19. и 20. пројекта треба изоставити.

XII.

Чл. 21. постаје чл. 13., а члан 22. постаје чл. 14., и у њему треба у реду осмом, после речи „сеобнице“, па до краја члана изоставити, а додати нови став: На име свих ових трошкова, не може се одредити више од 20 динара дневно.

XIII.

Чл. 23. треба изоставити, а чл. 24. постаје чл. 15. Код истога члана у другом ставу, првом реду место речи „чини“ ставити „допушта“. У другом реду истога става, па даље изоставити речи: „се нарочито нареди, да се дужим путем путује, или кад“.

XIV.

Чл. 25. постаје чл. 16.; члан 26 постаје 17.; чл. 27. — 18.; чл. 28—19.; чл. 29.—20.; чл. 30.—21.; и чл. 31. постаје чл. 22.

XV.

Чл. 32. укида се, а чл. 33. постаје чл. 23. Одбор подноси Народној Скупштини овај свој извештај на озакоњење, има част приметити, да надлежни министар финансија није имао времена доћи у одбор, да своју реч да.

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА

Ран. В. Тајсић с. р.

ИЗВЕСТИЛАЦ

Јосим Павловић с. р.

ЧЛАНОВИ:

В. Т. Радовановић, Жив. Малопарац, Станко М. Петровић, Љубинко Миликовић, Никола Живадиновић.

Председник — Предлог овај доћи ће на дневни ред, пошто се сврши друго читање закона о зборовима. Изволте чути извештај одбора о предлогу Виће Радовановића и другова о варошкој трошарини.

Ивестилац Милош Богдановић прочита извештај који гласи:

ИЗВЕШТАЈ

одбора за оцену и проучавање законског предлога г. Виће Радовановића и другова, нар. посланика, о укинућу закона „о варошкој трошарини у Београду“ од 13 Јуна 1884 год. Зборн. 40 стр. 269. 270 и 271.

Народној Скупштини

Одбор је проучио поднесени му предлог, па је нести у начелу примио као умесан с тим, да се истом предлогу дода и допуна овога закона од 24 априла 1885 год. збор 41. стр. 233. који има гласити овако:

„Чл. 1. Закон о варошкој трошарини у Београду“ од 13 јуни 1884 год. Зборн. 40 стр. 269, 270 и 271 и његова допуна од 24 априла, од 1885 год. Зборн. 41. стр. 233. — укидају се и ничим се не заменују.

Чл. 2. Овај закон ступа у живот, кад га Краљ потпише, и тада престају важити све уредбе, које су издате на основу помен. закона.

Одбору је част замолити Народну Скупштину, да и она изволи овај извештај усвојити.

Марта 1891 год.
у Београду.

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА

Јован И. Николић

ИЗВЕСТИЛАЦ

Милош Ј. Богдановић

ЧЛАНОВИ:

Младен Марковић, Јованча Стојановић, Жив. Малопарац, Тодор Радовановић, — Ранко Петровић
има одвојено мишљење.

Председник — Изволте чути одвојено мишљење о овом предлогу.

Одвојено мишљење

Нисам се могао сложити у промени законског предлога г. посланика Виће Т. Радовановића и другова. Нисам се могао сложити са основним мотивом предлога и већине одборске на име: да терет од трошарине пада на народ из околине варошке и на оне који долазе у варош на пазар. Ја сматрам да је то предрасуда као што су и све друге предрасуде. Тврдо верујем да тај терет пада искључиво на становнике саме вароши.

С друге опет стране ма да ја, као и већина одборска налазим: да се наше вароши у своје поправљању не морају угледати у свему на вароши запада; ма да не налазим да нама треба устајати свом снагом те да се представимо Европи особито уређеним варошима; ма да ја, исто као и већина одборска верујем, да ми можемо и смемо у томе бити чисто своји—опет не могу пристати, да се укидањем овога закона занемаре већ прилично знатне жртве новчане, уложене око подизања трошаринске установе, која је потпуно законитим путем постала; да се велим занемаре те жртве новчане пре него што је ма најмања накнада извучена; пре него што су се бар издаци око подизања намирили; још мање могу пристати да се то учини онде, где нам се очигито доказује да се већ приступило на рачун од прихода од те установе важним и крупним техничким предузећима, као што је то у вароши Београду.

Са тих разлога нисам се могао сложити у свему с предлогом посланика Виће Т. Радовановића и другова, ни са мишљењем већине одборске, него налазим да се тај предлог може корисно и праведно преначити овако:

„Члан 8 „Закона о варошкој трошарини“ од 13 јуна 1884 године укида се“.

Овом изменом спречно би се улаз „нове моде у старо село“, али не би ниједна варош била немилоче кажњена.

Слободан сам замолити Народно Представништво, да изволн примити ово моје мишљење о предлогу посланика г. Виће Т. Радовановића и другова.

22. марта 1891 год.

у Београду

ЧЛАН ОДБОРА
Ранко Петровић

Председник — Кад буде овај извештај ваштаман и раздат посланицима, онда ће Скупштина донети одлуку, кад ће доћи на дневни ред.

Известилац М. Богдановић — Надлежан министар изјавио је, да од овога не чини никакво питање.

Председник — Сад прелазимо на дневни ред. Одбор коме је враћен предлог Косте Динића о апотекама, учинио је потребне исправке у редакцији и сад се има о том закону гласати поменом молим известиоца да прочита како ће гласити редакција.

Известилац Коста Динић — прочита тачку 2 члана 24 у смислу предлога Косте Борисављевића.

Члан 24 тач. 2.

„Одобрење за отварање и држање апотеке, давање се на захтев дотичних лица, у местима, гд је потребно да буде апотека, и то у варошима и варошицама где нема апотеке а имају до 2000 душа, а према околностима и мање. У местима где већ има једна апотека, може се отворити још једна, ако број становника достиже 6.000 душа; трећа апотека отвориће се на још 4.000 становника, а за сваку даљу апотеку нужно је по 5.000 становника на једну. У свакој окружној вароши могу бити две апотеке независно од броја становника“.

Па за тим прочита тачку 14 у смислу предлога Димитрија Катића.

тач. 14.

„Но кад после смрти апотекареве остане удовица, онда се може апотека држати на име умрлог апотекара, а за рачун његове удовице најдуже три године дана, а по том ће се изложити продаји према одредби тач. 13. овог закона; у случају да после апотекара остану и деца његова, апотека предаће се администратору и може се држати на рачун умрлог апотекара, а за рачун деце његове највише пет година. Но ако после смрти апотекареве остану мушка деца пунолетна, а женска удомљена, или би то у року раније од пет година постала, онда ће се поступити према одредби тач. 13. овог закона“.

М. Лешјанин — Мени се чини да предлог г. Катића није гласно тако: „најдуже за три године односно пет година“, него да то буде за три године и за пет година, а ви сте овде казали: „најдуже“, дакле то би значило да може да буде и после године дана.

Известилац Коста Динић — Не може се тако разумети, да се може одузети право и после годину дана него мора увек остати рок од 3 године и од 5 година.

Председник — Стављам на гласање: које за прочитану редакцију нека седи, ко је против нека устане? (Сви седе).

Настаје сад гласање за целокупне измене. Ко буде за гласање за; а ко је противан, гласање против.

Секретар прозива:

Аврам Вељић, за; Алекса Ратарца, за; Алимпије Васиљевић, против; Андра Љубичић, за; Анта Рапчић, за; Арса Дреновац, за; Арсеније Ирић, за; Благоје Божић, за; Богосав Поповић, за; Васа Манојловић, за; Витомир Младеновић, за; Војин Ђирковић, за; Вуча Николић, за; Данило Јовановић, за; Димитрије Димовић, за; Димитрије Илићановић, за; Димитрије Машећ, за; Димитрије Ђирковић про-

тив; Добра Ружић, за; Драгољуб С. Илић, за; Ђока Анђелковић, за; Ђурђе Ђоровић, за; Живан Радосављевић, за; Живко Малопарац, за; Живојин Величковић, за; Илија Мојић, за; Јован Милић, за; Јован Николић, за; Јованча Стојановић, за; Јоксим Павловић, за; Јоца Ж. Јовановић, за; Коста Борисављевић, за; Коста Влајић, за; Коста Динић, за; Лаза Бошковић, за; Лаза Лазаревић, за; Лаза Миловановић, за; Лазар Милосављевић, за; Љуба Јоксимовић, за; Љубинко Милинковић, за; Љубомир Ђирић, за; Мата Максимовић, за; Милан Глигорјевић, за; Милан Ђурић, за; Милојко Лешјанин, за; Милош Обркнежевић, за; Милош Богдановић, за; Милош Марковић, за; Милун Миљковић, за; Михаило Веселиновић, за; Михаило Поповић, против; Михајло Ристић, за; Младен Живковић, за; Младен Марковић, за; Милан Поповић, за; Никола Ристић, за; Новак Милошевић, за; Павле Ранковић, за; Павле Станковић, за; Раде Протић, за; Радисав Митровић, за; Ранко Петровић, за; Равко Тајсић, за; Раша Нињић, за; Риста Поповић, за; Савко Ђусић, за; Сима Костић, за; Сретен Гогић, за; Станко Петровић, за; Станча Виденовић, за; Стеван Миљковић, за; Стеван Ристић, за; Сава Величковић, за; Тодор Туцаковић, за; Тодор Радовановић, за; Тома Јовановић, за; Трифун Милојевић, за; Филип Милојевић, за; Павле Вуковић, за; Димитрије Катић, за.

Председник — Изволте чути резултат гласања, гласало је свека 82 посланика; за закон гласали су 79, а против 3. Објављујем, да је Скупштина усвојила закон у целини.

На реду је друго читање измена у закону о класној лутрији.

Известилац Јоца Ж. Јовановић прочита измену у чл. 4. зак. о класној лутрији.

Председник — Прима ли Скупштина прочитану измену чл. 4? (Прима).

Известилац прочита измену чл. 7

Председник — Прима ли Скупштина прочитану измену чл. 7.? (Прима).

Известилац прочита чл. 9.

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 9. (Прима).

Известилац прочита чл. 12.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 12. (Прима). Закон овај враћа се одбору, да исправи редакцију, ако где буде потребно, па ће се онда поменом гласати.

На реду је претрес извештаја финансијског одбора о кредитима.

Известилац Риста Поповић прочита предлог министра нар. привреде да се одобри накнадни кредит за ратарску школу за 1889 годину у 9245.77 динара, за тим прочита извештај одбора.

Ранко Тајсић — Од свих тих накнадних кредита, ја сам само три одобрио, а на свима осталим ја сам одвојно своје мишљење. Нећу више устајати да говорим ни о једном него ћу сад у опште да кажем о свима. Ни у једној држави на свету нема неуређеније финансије, да поједини министар може да троши колико хоће и кад хоће, као у Србији. Ни једног буџета нема, у коме варира око милион динара, намењених на некретности и ванредне потребе, то је преко буџета у коме је свака партија поменути и одобрена и свакад је та цифра утрошена, и ако се буџет гради по месец дана, и то је закон, ипак сваке године тражи се одобрење извесних накнадних кредита. Дакле, треба да будемо на чисто један пут или да немамо буџета никако, или да се не троши преко њега. И ја сам мишљења, да не треба ни један од тих кредита одобрити. Око буџета проводи се по месец дана, док се начини, и после опет сваки троши, колико хоће и наша хће. Дакле ја сам за то, да се ови накнадни кредити не одобре, те да научимо наше ministre, да на некретности потребе троше само онолико, колико ни је одређено, јер такво трошење и дотерало нас је до оваког стања финансијског. С тога сам против свију тих накнадних кредита а криви ministre да се оптуже.

Ивестилац Р. Поповић — Г. Ранко Тајсић говорио је у опште о кредитима, и каже, да не треба дати ништа да се потроши преко буџета. Овде постоје предлози од надлежних министара, те да се утрошени кредити накнадно одобре и сада Скупштина треба да реши: да се одобри или не. Г. Ранко рече у опште, да ниједан кредит, не треба одобрити што мислим, да је са свим неумесно, јер ма колико да се ту трудимо да предвидимо све издатке, који имају да се учине у току једне године, ипак ће да искрсне по нека потреба, која не може да се предвиди у напред и за коју мора да се утроши извесна сума, па да се троши кредит накнадно, ако се неће да штети државни интерес. Дакле, у опште не дати никакав накнадни кредит, као што то вели г. Ранко Тајсић, ја мислим да је то неумесно.

Димитрије Машић — Господо, ја мислим, да су разлози поштованог посланика г. Ранка Тајсића умесни, у толико пре, што имамо нов Устав, и јачу контролу, имамо одговорност министарску и веће скупштинско право. Ако пођемо од просте једне куће, од најмање дружинице, ја мислим да нигде не можемо наћи да постоји тај принцип, да једна управа троши више, но што је буџетом одређено. Држава има буџет има одређене партије на непредвиђене и ванредне потребе и свакојак, једна влада може да предвиди све, што јој је потребно за годину дана. Ако не може да предвиди трошкове на пр. у случају каквог напада непријатељског и нужној одбрани, онда у таквом случају има права да зове ванредну Скупштину, и да од ње тражи накнадни кредит, иначе сви други издаци, то су издаци на памет вођени, т. ј. влада је то утрошила, рачунајући на добродушност нар. посланика, да ће они то добрити, за то ја мислим, да су умесни разлози г. Ранка Тајсића, и да Скупштина треба један пут да стане на то земљиште; да влада не сме ни једну пару, да потроши преко буџета, а ако наступи каква виша ванредна потреба, онда нека зове ванредну Скупштину, да то одобри. И ја мислим, да се никако не може дозволити и са гледишта права скупштинског, и што су финансије наше преоптерећене, да влада може трошити преко буџета. За то држим да не треба одобрити ово, а онај који је крив нека одговара.

Ивестилац — Као што ћете видети, из даљег читања ових предлога, који су поднети Скупштини, ови су кредити учињени у ранијим годинама; учињени су онда кад у нашој држави није ни решаван буџет за неколико година. Ви знате да 1885 до 1889 год., дакле, за 4 године буџет није решаван. За све то време важио је један буџет који је одобрен 1885. За те три године нису могле потребе државне да стоје на једном месту, наравно, буџет је за оне године кад није решаван, по Уставу, важио, али су потребе државне расле. Међутим, то није кривица садање владе; овде има накнадних кредита од владе либералне, напредњачке, па и конзервативне. Све су владе то радило, јер је у осталом са свим и оправдано. Г. Машић рече, да кад наступи ванредна потреба, рецимо напад на границу, треба да се чека ванредна Скупштина да она потребан кредит одобри. То је неумесан разлог. Ако наступи таква каква потреба она мора да се подмири, — па тек онда да се поднесе Скупштини на одобрење. Можда међу овима кредитима има неких неумесних, али ја ћу их све прочитати, па се ти могу одбацити. Али у опште говорити да министар не сме ништа преко одобреног му кредита утрошити, са свим је неумесно и ја вас молим да га не примите.

Милојко Лешјанин — Господо, ја се слажем са првим делом говора г. Ранка Тајсића; и ја налазим, да ниједна од досадашњих влада имајући своје одређене кредите, није водила рачун о сумама, које су јој биле одобрене, него је свака трошила овако, како се њој допадала, а после једне године дана подносиле су више утрошене суме на одобрење Скупштини, и она их је одобравала. Па кад су виделе, да се тако може, то их је окуражило да и дље тако раде, што се и до дан данашњи дан продужава.

Но с другим делом говора г. Ранка Тајсића, не могу се сложити, који тражи, да се сви ти кредити одбију, и да се не признаду. То не може бити, држава мора то платити. Ако

има кривице до кога од министра он нека одговара, али оно што је утрошено и што се тиче саме државе, да би се сачувало достојанство њено, мора се признати и исплатити. Истина не може се свака потреба предвидети, те да се ни у којој партији не учини већи издатак, но што је буџетом одобрено. Ја то признајем. Али, господо, како се то слаже са оним многим указима министра народне привреде, које он прошлогдишњој Скупштини изнесе, по којима су у томе министарству прекорачиле скоро све буџетске партије. Не знам баш тачно, али држим да беше око 5—600,000 динара. Ја мислим да се то никако не може трпети, ако се морају признати извесне потребе услед непредвиђених елементарних узрока, да се једна или две партије прекораче, не може се никако допустити, да се по свима партијама буџет прекорачује. Занста, и ја, као и г. Ранко долазим на питање: на што нам је буџет; на што толико борење, толика дангуба, толико саветовање са г.г. министрима на појединим партијама буџетским, кад се ипак троши мимо њих? — Онда је боље, господо, да све што влада поднесе, примимо, па онда ако би те кредите, ко од министара прекорачио, да га узмемо на одговор. Овако ми се погодимо на 40.000 а он, међутим, утроши свих 100.000 и ми му то идуће године одобримо. Ја мислим, то треба у једном параграфу закона казати: „који министар без ванредне потребе утроши већу суму но што му је буџетом одобрено, одговара ће за то пред Скупштином.“

Председник — Пошто нико више не тражи реч, објављујем, да је претрес свршен.

Стављам на гласање.

Ко је за то да се мишљење одборско прими нека седи ко је против нека устане? (Сви седе).

Објављујем да је Скупштина усвојила мишљење финансијског одбора.

Ивестилац прочита предлог за накнадни кредит за државну ергелу, који је одбор усвојио.

Председник — Усваја ли Скупштина мишљење финансијског одбора? (Усваја).

Ивестилац прочита предлог којим се тражи накнадни кредит за ратарску школу, који је одбор усвојио.

Председник — Усваја ли Скупштина мишљење одбора финансијског? (Усваја).

Ивестилац прочита предлог, за накнадни којим се тражи за трошкове на оне производе, који су слати на париску изложбу, који је одбор усвојио.

Председник — Усвајали Скупштина мишљење одбора финансијског? (Усваја).

Ивестилац прочита предлог за накнадни кредит на партију министарства нар. привреде на поштаре, телеграфисте и руковође телеграфа, који је одбор усвојио.

Председник — Усваја ли Скупштина мишљење одбора финансијског? (Усваја).

На реду је други претрес ових чланова закона о шумама, који су у одбор враћени. Молим г. известноца, да узме своје место.

Ивестилац Љуба Новаковић — Као што је познато, враћени су у одбор чланови: 63, 103, 117, 119, и одбор их је наново редиговао и част ми је те нове редакције прочитати.

Председник — На реду је члан 64.

Ивестилац чита:

Члан 64.

Право на лов припада сопственику шуме. Према томе нико не сме, без одобрења, у државним шумама и у рекама и потоцима, које се налазе у обиму тих шума, ловити дивљач и рибу. Одобрење за лов по државним шумама, док се ловљење дивљачи не уреди нарочитим законом, даваће се по таким и по правилима, која за то проишле министар народне привреде.

Овде је био предлог Бурђа Ђоровића, да се овај члан избрише, али одбор није тога мишљења, и оставља Скупштини да она то реши.

Бурђе Ђоровић — Тај је мој предлог био потпомогнут, и мислим да треба ставити на решење, да се тај члан избрише.

Тривун Милојевић — Предлогу Бурђа Ђоровића нема места. Нема места не ставити забрану људима да иду по туђим њивама, пољима и шумама да лове.

Ко зна, а то ће знати и признати и сам Бурђе Ђоровић, да ти људи идући у лов газе обале, иду по њивама, виноградима и чине штету.

Тај његов предлог треба да одпадне, а умесна је редакција одборске већине да нико не сме ловити по туђем имању нити да може бити сајбија туђег имања. Ја сам за редакцију одборску.

Бурђе Ђоровић — Г. Трифун Милојевић уплео је овде другу ствар. Овде није реч о лову по усевима, него је реч о лову по шумама. У закону казнином постоји наређење, да се казни онај, који лови у забрањено време. Тај се закон не мења него се додаје да се по шумама не лови. С тога мислим да се овај члан избрише, док се закон о лову засебно не реши, али у шумској уредби то не треба да стоји.

Коста Влајић — Поред говора г. Трифуна Милојевића, који је лепо доказао оправданост овога члана, и ја ћу да кажем неколико речи, да докажем да је потребно да остане ово што је написано, јер има људи који под фирмом лова иду у шуме и њиве, те тамо меркају стоку преко дана, па је преко ноћи украду. Тих је случајева било код нас. Дакле, потребно је да овај члан остане, јер зашто да се онај, који хоће да лови, не пријави кмету, а кмет му неће то забранити. Ја молим да овај члан остане, као што је одбор био предложио.

Милојко Лешјанин — По речима поштованог посланика г. Трифуна Милојевића нико не би смео узети пушку и ићи у лов.

Ја мислим, да нема ни једне државе на свету, где је забрањен лов и где нико не сме да узме пушку и у лов иде, само је та разлика, што је у другим напредним и уређеним државама и то уређено на се зна, ко сме, где и кад да лови. Обично свака општина даје право лова под аренду и од тога има извесног свог прихода и тамо се не каже да нико не сме ловити него које закупник тога лова има право да иде у лов и по неког свога пријатеља да узме са собом. Ја при првом читању кад сам устао и казао, да ово треба да се избрише, казао сам с тога, што сматрам да и код нас треба да се изда закон о ловљењу.

Ја сам и онда казао и сад понављам да је незгодан израз ове „у рекама и потоцима близу шума“.

То је нешто неодређено, јер шумар може човека, који на читав сахат од шуме до и, да ухвати и да каже да је близу шуме ловио. Ја мислим да то није умесно.

После тога, господо, ми знамо да има један лов на птице, које нису овдашње, које у извесно време у јесен и пролеће пролазе кроз нашу земљу, а то су шљуке, ждралови и т. д. То су оне птице, које може свако да лови и на које не треба да плаћа никакву таксу, јер то није ничија својина. Данас се те птице задрже овде, а сутра онде, путујући даље к северу или југу.

Дакле, ја сам и пре био а и сад сам за то, да се ово избрише, а да се идуће скупштинске сесије донесе закон о лову. —

Вића Радовановић — Г. известилац прошлог читања пристао је да се овај члан врати одбору с тога, што надлежни министар није био ту, но међутим ја изјављујем да надлежни министар није саслушан по овоме, за то што је болестан, али свакојачко, одбор није могао другаче да учини, него да остане при овоме што је на првом читању усвојено, да се ограничи право лова. И на првом и на другом читању пали су раз-

лози, да не треба допустити да ловца идући у лов узнемирују читава стада оваца и чопоре свиња, да иду преко туђих имања, да се бију са сопственицима и убијају.

Ја мислим да би то требало једном ограничити и молим Скупштину да тако и реши.

Ранко Тајсић — Овим законом не утврђује се само право на лов, него се тиме утврђује једноме човеку право на својину; утврђује се то, да ли ће те ви дозволити да један бесан човек скупи по 15 пашчади и да са њима иде преко винограда, разних усева, ливада, младих воћњака и њива, и да лови и да ли тај човек има права кад му се прохте да лови и том приликом да газе преко летине? То је дакле главно питање, да ли он има права на то? Ја мислим да нема. Јер само онај човек чије је имање, има право на ту земљу и као што вели народ: „змија — гуја, — три је мој.“ и према томе не може да лови ни пернате животиње а ни остало звериње на моме имању. А звериње које јој штету чине кад ће да се лови и да се на њега потера дигне, о томе је и законом кривичним прописано, и казнимо ко у потеру по наређењу власти непође. Ја мислим да то право не треба никако ставити овде у закон, да лови кад ко хоће а пошто нема нарочито шума око вароши то да газе њиве, ливаде, винограде и т. д. Ја мислим, да Скупштина неће дозволити, да тако остане у закону; а ко хоће да лови нека пита и нека плати за то, па кад добије од власти дозволу нека лови; тако исто и приватни даће сваком који пита и кад је потреба на нека лови.

Према свему овоме, ја сам за то, да се ова садања редакција одбије а да остане, као што је на првом читању усвојено, т. ј. да је право оног на лов чија је шума

Милош Богдановић — Донета, кад погледамо на овај закон, видићемо најскромније казне за онога, који се нађе у шуми што не само за оне који иду да краду гору или члвн штету већ чак нико не сме да прође са секиром, са колима на ни са пушком и т. д. и кад тако буде то не знам шта ће онда бити од тих шума и да ли она неће постати једно прибежиште злих и опасних људи, јер кад они знаду да у шуму не сме нико да долази, онда ће се тамо прикривати зликовци и остале лопуже, јер знају да нико не сме тамо доћи и да их види а науми да их тамо ухвати. Што неки кажу на за то има потера али потера, кад пође лопов има јатаке, који ће го да му кажу па ће избећи. Полазећи са тога гледишта, гласају за предлог Бурђа Ђоровића.

Коста Јуришић — И Тајсић и Вића Радовановић, и остали који су говорили против предлога Ђоровићевог, канда нису проучили довољно овај члан. Они против њега говоре из разлога тога, што мисле да бране њиве, винограде и усева од ловаца и ловачких керова. С овим се чланом, господо, то ни у колико не постиже, што они мисле. Њиме се не штити лична имовина од ловаца него се лов монополише (Чује се: није, није). Јер видите шта се овде каже: одобрење за лов по државним шумама, док се ловљење дивљачи не уреди нарочитим законом, *даваће се по такси и по правилима, која за то проишше министар народ. привреде.* Према овоме, не може сваки да лови, него онај који плати и добије дозволу и тај ће човек с правом да иде да лови. И ако је до сада било какве штете од ловаца, како се овде износи у Скупштини, сад је може бити и више, јер им се овим озакоњава право лова, што им је до сад то зависило од добре воље, од пријатељства појединих сопственика. Овим се *дакле лов монополише*

Сем тога, ако овај члан остане, онда се њиме даје једно јако оруђе шумарима да киње околни свет и не само што сељак неће смети да прође са секиром кроз шуму, што разумем, него неће смеги да прође ни са пушком, јер је у опасности да га шумар напана и оптужује за лов, па и ако тај није ни мислио ловити, већ чисто из уживања или одбране понео је пушку. А и исприво је и нечовечно је да се још лов таксира и продаје. Ја сам дакле за то, да се овај члан са свим избрише, јер може бити од велике штете и незгоде.

Радисав Митровић — Ја сам противан овоме члану оваквом, какав је, а нарочито с тога што рече г. Јуришић, да ће ово изгледати као монопол и да могу ловити само они, који имају одобрење. Али да би се умирала и она господа, која мисле да ће се овим газити приватна имања, усеви а и они који веле да ово изгледа на монопол, ја мислим да ће најбоље бити да би се постигло и ово и оно, да овај први члан оставимо какав је и који гласи: *право на лов припада сопственику шуме.* — А све друго да се изостави, па да се на крају дода један нов став, који би гласао овако: *о лову донеће се нарочити закон.* Дакле, ја ово предлажем и молио бих г. известиоца да прими.

Известилац — Ја то примам, јер то и јесте смисао овога члана, да ће се донети нарочити закон о лову.

Тривун Милојевић — Да је Коста Јуришић трисо оно што су можда многи тринили на своје имању, како неко дође кад пође у лов на развали њиву, ограду, па после плати и штету и потру за то што је изашла стока и отишла у шуму, он онда не би тако говорио. Овде је реч да нико нема права на туђу својину па била она државна, општинска а и опште народна, а нико њему не брани да са пушком иде по шуми, али са сикиром никако. За то он носи секиру да шуму сатире? Ни зашта друго, него да што посече а не носи је ваљда за то, да свет види како он има лепу секиру. Према овоме ја сам дакле за предлог одборски и не траба да се мена а и да се донесе нарочити закон о лову. Ово вреди и за рибе.

Ранко Петровић — Кад бих ја предвидео, да се овим заиста хоће да спречи она лоша навика нашег народа, гађање у нишан и владање оружјем — кад би се велим ишло на то, да се и на мање ограничи а камоли спречи та јуначка врлина нашег народа, ја бих онда устао свом снагом противу тога и не бих дозволио да се и сенка препреке баци на красну особину нашег народа. Али ја ни труна не видим од свега тога у предложеном члану, него видим нешто са свим друго, видим ограничавање и узурпаторство права својине. С тога не могу да се сложим, да право својине буде вечито пуст за неке обесне људе. Ловаца с дана на дан све је мање, јер се доба лова преживело а дошло је доба рзда и доба паметног газдовања са оним што ко има, доба привреде, а не да се чека од бога готовине, за коју се иде само у шуму или заплива у виду те да се лови. Ја се слажем у овоме са Ранком Тајсићем, г. ј. да би се овим насрнуло на право сопствености, а крајње је време да се почне боље поштовати туђе право као год и паметније чувати и употребљивати своје; време је већ да не може нико без питања газити њиве и винограде туђе, разваљивати туђе торове и растеривати туђу стоку, као што је то до сада бивало: већ је време да се и то регулише државна шума треба да буде право државне својине, као што је и приватна шума право приватне личности, а да не буде као што је до сада била пусто масло за сваког намерника.

Мој друг Милош Богдановић рече: ако забраните да нико не сме ићи са сикиром у шуму, да нико не сме ићи са пушком, онда шта је друго остало, по да се не може ниде ни ићи ни кривути слободно, да ће се с тога намножити зликовци и т. д.

Дозволите једноме нараштају да може са сикиром у шуми рушити колико год хоће, како год хоће и где хоће, значи дозволите томе нараштају да поруши сву ову тековину за будућа поколоња, тековину коју није сам тај нараштај стекао. На то нема ни он ни нико право, јер један нараштај није ни стекао шуму, он је је наследно од векова, од Косова чак и по томе нема ни права да упропашћује ту тековину векова читавих. Овај нараштај има права да се користи наслеђеном тековином, али паметно да се користи; треба да је чува и за себе и за будућа поколења, јер она имају права на то. Зар би било боље да ништа не оставимо иза себе. Иза несрећног ништа не остаје.

Према томе чувањем шуме, не држим ни да ће се најмање спречити ношење оружја. „Царски“ друмови су слободни

дли свуда, и њима се сме носити што год треба. Својим имањем свако располага неограничено, нек носи и ради што хоће. Ту ја не видим спречавања у ношњи оружја ни алата. Моје другу Милошу Богдановићу могу рећи да нико не носи секиру од јордана, дике ради; она се носи само кад се хоће да сече или кад се из сече враћа кући. Исто тако не налазим, да има разлога, да који носи пушку, може је носити где хоће и куд год хоће, пут је одређен, и нека иде сваки путем и нека употреби своју пушку у лову на свом имању. А што се тиче лопова и звериња, ја бих Милошу рекао да по ловцима самим не би се ми никад тих зала опростили.

Са ових разлога, ја сам за мњење одбора и Ранка Тајсића.

Известилац — После разлога, који су изнесени при првом читању, опомад при другом читању а и данас, ја не бих имао много да кажем о овоме члану. Само хоћу ово да напоменем, да овим чланом, ако остане, не потире се са свим лов, него се право лова своди у несвесне правилне границе, баш у интересу самога лова; јер, господо, до данас како је било, могао је ловац јурити и ловити како је хтео, и лова је услед тога нестало. Овим малим ограничењем законским, лов се неће уништити него свести у правилне границе; а тиме учиниће се да ће се лов умножити, и он ће бити један извор прихода и за државу а за општину. Дакле, да не говорим много, ја у име одбора могу да примим оно, што је предложио г. Радисав Митровић, и тиме мислим, да ће се помирити и они који бране овај члан а и они који га нападају. Према томе овај би члан гласно: „Право на лов припада сопственику шуме, а о лову донеће се нарочити закон.“ То је оно, што је г. Радисав предложио и ја мислим, да ће бити Скупштина вољна да усвоји оваку редакцију члана, а ја је у име одбора примам.

Милан Ђурић — Господо, поштовани посланик г. Ранко Петровић, који је рођен под Повленом и познаје прилике нашег народа, за чудо представио је овде у Скупштини, као да у Србији има само винограда и њива а нема планина. Господо, мени се чини, да би усвајањем одборскога мишљења учинили то, да с једне стране хоћемо да народ буде наоружан, и захтевамо да се разда народу оружје, и једном му руком то дајемо, а сад другом хоћемо да узмемо (Чује се: тако је; није тако). Господо, Србин је носио оружје кад је устао против Турака. Србин је добијао мегдане што је носио пушку, што је био вичан да са њом бије и Турчина и вука и меџеда. А шта сад хоћемо. Хоћемо да се направимо фини, да се Србин плаши да не сме ни зеца да убије (Смех).

Господо, благодарећи само вештини ловљења могли су наши стари да одрже мегдан на Иванковцу, кад је Афис-наша понео црвене канице и бритвице да их повеже и да им спаше бритвице. Али Срби ставе војску код Иванковца и победе војску Афис-наше. И знате још шта је било? Кад се Афис-наша повукао са бојнога поља и отишао у Ђуприју, и седео под својим шатором, један вешт нишанџија наш онали из топа, и рани Афис-нашу. Афис-наша умре у Нишу од туге, и остави канице и бритвице за његове делије и спахије, јер се Србин показао јуначан као и увек што је био.

Даље ћу да наведем још један други пример из доба пок. кнеза Милоша, коме сви признају да је био духовит човек. Он је издао овакву наредбу: „који у Србији убије 2 — 3 курјака, да се од порезе ослободи.“ Тако је кнез Милош радио, а потомци Милошеви хоће да скину пушке, да Србин не сме да иде у шуме; и зар ми онда можемо бити представници јединства народног? Законом је одређено, да нико не сме туђе имање кварити, и онда престаје свака бојазан, да ће се усвајањем лова, штетити туђи виногради, њиве ит.д. Али, господо, то важи за овај свет варошки, а никакво не, за онај сточарски свет, који живи под Сувом Планином, Јастрепцем, Конаошником, Ртвом, Маљеном, Повленом, Медведником, планинама око Враћа, где има курјака и меџеда. Ако би се томе народу забранило да не сме да лови звериње којих у тим планинама има, онда ће то звериње нападати и на људе, и наша младеж, неће смети ни у цркву да иде, ни

на саборе, ни у поља код усева, ни у планине код стада, јер би се звериње умножило, и ваљда хоћемо да тражимо да наши жандарми терају звериње. Зар не дозволити Србину да не сме да се брани од штетљивих животиња, а ни мање ни више то би било ако би се усвојили разлози г. Ранка Тајсића и г. Ранка Петровића. Ја верујем, господо, да смо ми свесни и да нећемо дозволити да Србин сипне пушку, кад иде у шуму, и који је носи да се брани од непријатеља а и за уживање своје.

Ја ћу се позвати на г. Лешјанина, а то врло добро знају и господа официри, из којих округа регрути најбрже се науче у касарни да добро стрелају, и које су најбоље нишанџије. Ови, то су већином они регрути, који живе око планина, који се занимају ловом. Ја сам уверен да ће г. генерал пристати на моје мишљење. Из свих ових разлога се одржи дух и понос народа, да се тиме не штедљиве животиње, ја држим да треба усвојити предлог Ђурђа Ђоровића, јер је он сталан духу и обичајима народним, ми не треба да се заводимо за уредбама других држава, јер, господо, Србин је срастао са пушком, и ми треба да се познајемо да смо Срби. И зар, господо, ми хоћемо да гајимо идеје о јединству и вредности нашега народа, а овамо да уносимо такве одредбе у закон, да нико не сме убити зеца, а камо ли дивље звериње. Ја држим, господо, ако би ми усвојили разлоге Ранка Тајсића и Ранка Петровића, огрешили би се о историјски задатак наш, огрешили би се о прошлост народну и будућност нашу, понизили би дух и понос народни, ако не би дали младежи нашој, да са пушком у руци виде своје забране и своје планине. С тога ћу гласати за предлог г. Ђор. Ђоровића (Одобравање. Чује се: да се реши).

Председник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Чује се: да се реши; да се говори)

Алекса Ратарца — Ја нисам мислио о овом питању да говорим, али кад се јавило толико говорника за и против, онда сматрам да ми је дужност као посланика, да и ја овом приликом кажем неколико речи, како је ја ценим са практичног гледишта. Оној господи, која траже да се усвоји предлог г. Ђурђа Ђоровића, имам ово да напоменем. Животиње, као зечева, лисице и друге, нису то словесна него безсловесна створења, друго и кад дође ловац са керовима, и кер закупи неку животињу, онда неће ловац кад дође на ивицу шуме где се она граничи њивом или ливаком, казати, међу више одавде да идем, јер ћу бити кажњен. Позната је ствар да су ловци људи, који имају страст, и ловац кад већ потера неку животињу, он јури непрестано за њом, и у оној уци и буци, он и не гледа шта је пред њим. Деца ју кажу, ама молим те чико стани, али он то неће ни да чује. Ако идиш на стоку разјури је, ако наиђе на ограду, он је лом и начини штету, и тако начини један крш и лом, и ако се не би знало ко је тај ловац, онда ником ништа, а овако кад се зна ко је ловац, онда ловац је одговоран за штету. С тога мени се чини, да није имало места ватреној беседи проте Милапа Ђурића, јер овде је реч о лову на животиње, а не о устању на непријатеље, и беседа г. проте могла је са свим изостати. Дакле нужно је да се зна ко је ловац, а нека лови ко колико хоће и треба и ати на уму да не треба никако замислити као што прота Ђурић мисли, да нико и не сме ни носити пушку ни ловити. Нико се неће забравити да носи пушку, и нико неће бити за то кажњен, ако има куражи, да се одбрани у тренутку од неке животиње, кад буде нападнут.

Имао би још много разлога да наведем у прилог мишљењу одборском. Но држим да је ово довољно што сам кажао, да треба предлог Ђурђа Ђоровића да отпадне.

Вотосав Поповић — Што се овим чланом каже да се не лови риба и дивљач, то не треба да стоји, јер има већ закон када се могу ловити, само би требало забранити да се риба у рекама динамитом не убија, јер овим начином она се са свим убија и затире. Међутим, што се тиче ловљења дивљачи, ако би се то забранило, ја мислим да би се ми ту грдно огрешили, јер, господо, ми имамо трговаца и богаташа, који имају за ручак по 10 и 12 јела, али у планинским местима имамо људи,

гди човек нема чиме да се омрси, док не убије зеца. Ја знам, да у мом срезу има кућа, које су тако сиромашне, да немају чим да се омрсе, већ убију по 2—3 дивље свиње и неколико зечева, па се преко целе године мрси. Да се дивљач не лови, то има у закону написано кад то не треба да буде, а сељак наш неће ни да лови у невреме, већ кад се рана сабере. Што се тиче ловџија, зна се да је сваки ловџија добар нишанџија, то мора сваки признати, зато су и сељаци добри стрелци и за рат способни. Према томе, ја ћу са свим спокојно гласати за предлог Ђурђа Ђоровића, да се овај члан са свим избрише и дозволи сељаку да може ловити зечева, када их има доста.

Јован Милић — У овоме закону о шумама има неколико чланова због којих ја нећу моћи да гласам ни за цео закон. Овде нека господа говоре о томе, како сељак не сме да носи сикиру, међутим ни они ни њихова деца неће понети сикиру и радити са њом, а сељак је мора носити зарад својих потреба. Кад сељак буде са секиром пошао кроз шуму, шумар ће да га довати, пријави власти, која ће да га стави у апс и да га глоби.

Ја, као сељак, морам да пролазим кроз места, гди ће ме срести ајдук или вук, и ја морам с тога да носим пушку, а што неки веле да не треба да пролазим кроз туђе имање, ја, и ако прођем, нећу га одиети. Међутим, ако ловци какву штету учине, има закона по којима они ту штету мора да наплате. Дакле, ако буде остало ово, да се плати па да се може пушка носити, ја онда нећу гласати за цео закон. Међутим мишљења сам да цео овај закон отпадне.

Станко Петровић — Многа г. г. предговорници, хоће да се послуже неким својим наводима, да би продрла са одборским мишљењем, па мешају две ствари: приватна имања и шуме. Ми ту треба да будемо на чисто. О приватним имањима има закона, и ко учини у њима какву штету, он ће бити дужан и да је накнади. Овде се говори о лову у шумама, и кад је говор о лову у шумама, онда ту не треба да се мешају приватна имања. Ја немам шуме, а нисам ни ловџија, али ја знам да потреба изискује да се лови и то не да је луксузна воља но потреба, особито код нашег сељачког сталежа који има стоку, јер кад њему нападне вук на стоку утамапи му по 50—60 комада, па кад се једном човеку толика штета учини, зар онда не дозволити сељанима да они понтају те да то звериње поубијају или прогоне? — То могу само да говоре г. г. професори и они који живе у вароши, али овде се треба обазрети на она места, гди дивљач чини грдно штету народу, а ово треба дозволити и с тога, што ми до данас нисмо добили ни једне жалбе против ловџија, да су они какву штету коме учинили. Ја не знам, какви су разлози руководили одбор да се толико бори против овога предлога, који је Скупштина вољна да усвоји, јер овде се не тражи да се неко из луксуза на овај рачун проводи, него да се сузбије оно зло, које постиже људе у планинским местима.

Један говорник казао је, па ко хоће да носи пушку, нека иде путем па нека је носи. Јест, господо, ако он хоће да иде путем, треба до једног места да пугује пет сати, а међутим, кад би кроз шуму пуговао, стигао би за сат, а често пута он мора да иде ноћу, а и дању кроз опасна места, где не сме без пушке да је. Дакле нема места томе да се ово уноси у закон, као што одбор предлаже.

Г. Ранко Тајсић казао је, како је несигурна својина појединаца, ако се лов одобри. Ја знам да је се он борио против свих увођења страних драгулија и обичаја, међутим овде видим да је вољан да се уведе нешто страни, те да се у закон унесе оно што ће да иде на штету нашег сељака, који живи у планинским местима, а то је да му се одузме оружје, а сељаку кад се не да да брани своју стоку и имаовину, он мора да баци своју пушку. Даље се каже, лов је штетан по усева. Ми, господо, знамо да се лети не лови, а знамо и то да се лов забрањује од почетка Марта до конца Јула мес. и од тада већ су сви усеви покупљени. Међутим по свима другим градинама има чувара, а ако ловџија упусти свога кера, те оде тамо, чувар ће да га убије, те с тога ни сам ловџија не ће смети да пушта керове, те да чине људима штете.

Г. Ранко тајсић изнео је и на првом читању разлоге, па је почео, како закон не дозвољава да се челе не смеју да изваде из грма. Ми не можемо да упоређујемо чеду и вука, јер чела купи мед и носи у своју кошницу, а вук дође те подави сву стоку, коју је човек очувао. Дакле нема разлога да се у закон унесе да се лов забрањује, јер ће се тим само учинити штета планинском становништву, који, ако не лови једне године, он неће моћи своју стоку да отме од звериња. Овде се хоће да провуче оно на шта смо ми до сад викали, а то је оно што рече г. Милош Богдановић да се уведе монопол на лов. Јер се, вели, да ће се на то плаћати. Но шта би тада било? — Једнога ловицу уватио би шумар, подшумар или чувар, па би му и један и други и трећи тражили да плати за лов, јер гди ће он свима да набави доказа, да је он за то платио, а иначе, овај би се члан изиграо тим, што би они пустили свакога, који би им за то платио, и ако у закону стоји да то не сме да буде. Дакле ако хоћемо да будемо доследни и ако мислимо да очувамо своју стоку и имаовину, и да заштитимо планинско становништво, ми треба да одбацимо предлог одборски.

Ми хоћемо да подигнемо сточарство и за то уносимо у буџет знатне цифре, а овим хоћемо да уништите сточарство. Дакле, ако би Скупштина усвојила предлог одборски, учинила би велике штете сточарству, а ако би примила предлог г. Бурђа Ђоровића, онда би учинили добре људима, који се баве сточарством, јер би ти људи могли своју стоку, коју гаје, и да очувају.

Панта Срећковић — Ја не бих устао да говорим да није прога Милан изговорио онако лепу беседу, која је јако одушевила већину Скупштинску, али сам устао јер се бојим да она не занесе Скупштину те да она промаши циљ, која се хоће овим законом да постигне. Ја мислим, да је г. прога у доброј намери то говорио, али није мала разлика између времена Аџис паше и Абдул Керим-паше, или кога другог хоћете.

Кад смо ми објавили рат 1876 год. ја сам се случајно десио у селу Сипицу, тамо сам видео једнога старца од 90 г. па у разговору са њим, запита ме старца: «зар ви децо хоћете да ратујете». На шта му ја одговорим: «јест, хоћемо да ратујемо».

„Е, моја децо пропашћете; пропашћете, што немате градова, јер ми кад смо ратовали, имали смо планине, које су нам биле као градови, а ви сте те шуме са свим опустили и због тога ћете пропашћи».

Говорити, дакле, о лову у оном времену, кад је цела Шумација била у шуми и забрањивати тада лов, ја мислим да би била мапитост, али говорити данас о убијању зечева, кад једног зеца не можете да паћете у атару једне општине, то нема смисла.

Према томе, оне мисли и разлози, који се наводе за лов по великим планинама, мислим да немају овде места, јер људи који живе око Медведника, Мироча и Црног Вр'а или у опште где су велике планине, мораће да посе пушку, кад иду у шуму. Јер ни сам шумар не сме у шуми без пушке седеги, јер би га медведи појели.

Ја мислим, да је то неправилно гледиште казати: да се овим законом забрањује да носимо оружје; јер држим да данас сваки Србин и по Уставу и по нашим обичајима има права сваки да задене и топ за појас и да га носи и чик му га да га ко дирне за то. (Чује се: ал има да плаћа за то). Нема да плаћа. Овим се законом не иде, нити се сме ни на то, да се ограничи право носити своје оружје; то право нико не може Србину забранити, нити га забрањује, човек може на путу срести не само курјака, него и хајдука и треба му оружје да се брани. Њему треба дакле оружје; али овај члан овога закона нема везе с пошењем оружја.

Ви знате, кад су биле пре тако велике шуме, да није било гусенице. Није их било због тога, што је било много тица, па су јеле гусенице, а данас их има толико, да би и људе појели,

а камо ли ове шуме. И данас нема никад гусеница на Мирочу, Руднику, Медведнику, јер их тице утамане; а код нас нема више тица, као што је пре било, па зато и има много гусенице.

Ја мислим, да је данас дошло време, да се и код нас унесе у закон одредба, којом ће се уредити односи о лову, а о ношњи оружја у овом закону се ништа и не помиње. Дозволити, да којекакви бесни људи иду са својим колима, коњима, са псима, или пошке преко ливаде, или преко пшенице, не би било умесно. По закону забрањено је ловити од 1. Јануара до 1. Августа, али то наш свег не верма ништа. За доказ тога, ја ћу да наведем овде пример, како постоји забрана убијати шумне срне. Забрана заиста постоји, али их свет опет убија (нема онога поа овде што оточи рече о томе); и нико их зато на одговор не узима. И у Душановом законику има одредбе о лову, где се каже да људи иду да лове зими.

А што кажу неки говорници да се многе куће мрее од овог лова, то имам да кажем ово: «тешко кући, која чека да се од лова омурси», која престава лонац, па чека, да јој дође лов. Од тога нема ништа.

Што се тиче примедбе онога сатирања рибе с динамитом, то би заиста требало забранити, јер се тиме уништавају и оне ситне рибе, и онда почиње да нестаје рибе.

Ја сам, дакле, у начелу за оно, што је Ранко Тајсић предложио с додатком Радисава Митровића, да може сваки ловити на свом имању. Цела општина да има права ловити на свом имању, а што се тиче држ. шуме, треба да се зна ко иде тамо, јер неко под изговором да иде у лов може се одметнути у хајдуке.

Тома Јовановић — С овим законом, нарочито с овим чл. 64. кад ступи у живот, мислим да ће се разоружати срп. народ. Чим овај закон дође у руке оној господи надзорницима шума, који ће постати тако рећи дахије, министар ће имати свеки дан гомилу тужби, као што их и сад има. Шумари нису неки школовани, деликатни људи, па да знају то, ного ће на сваком кораку злоупотребљавати овај закон.

Ја не знам зашто се баш штити овај лов зечева. Од зечева немамо домазук нити њих захтева, каква потреба фабрична. Сељак лови зечева зими кад седи беспослен, кад не може да оре, не може да копа, а бога ми прода кожу зекију за 3 гроша и заиста је благостање, кад улови кога зеца дневно и добије 3 гроша. Он се тога дана наплати за оно, што не ради. Нека ми каже когод од госпоне предговорника, који је од сељака ишао да лови у Августу, Априлу, Јуну. Он тада не иде у лов. Он иде у лов само онда, кад седи беспослен. Ако одузмете сељаку ово празо да носи пушку, онда ће то учинити страпан утисак на њега. Може неки шумар бити киван на кога сељака и срести га наоружаног, па ће га оптужити те ће да пропадне. Тада ће јадан сељак да изгуби пушку, а можда и кога вола за казну. Ја мислим да треба да се забрани сељацима у зиму лов и зато сам против ове редакције.

Васа Манојловић — По предлогу г. Бурђа Ђоровића у колико ја разумем, задржали би онај начин лова, који је до сад био. Е, па да се запитамо, какве користи доноси дакле тај начин? Од њега немамо користи већ штете. Као што је напоменуо г. Срећковић, узмимо наше реке, које су тако рећи опустошене од данашњег начина ловљења. Одавна је требало донети закон о томе, да се регулише тај начин ловљења, не само по рекама, него и по шумама. И кад данас доносимо овај закон ја мислим, да треба то регулисати. Држим, да после онако јаких разлога г. Ранка Тајсића, Ранка Петровића и г. Влајића сви други разлози, који бране предлог Бурђа Ђоровића, немају оправдање и сматрам да овај предлог, који је данас на претресу, нити уништава ловљење, нити је ово какав монопол, него ово је ограничење досадањег начина о лову и нужно је, да донесемо у најскоријем времену, као што има и остали свет, закон, да се њим пропишу одредбе, како и на који начин да се лови, јер овако, ми ћемо опустошити шуме као што смо опустошили и реке.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)